

Mr. A.Z.R. Koning

MilieuPrestatie Gebouwen in het Bouwbesluit 2012

16 april 2018

<http://koning-omgevingsjurist.nl/presentatievbra16-4-2018/>

Agenda

- Een korte intro op het instrument: MilieuPrestatie Gebouwen (*afgekort MPG*)
  - *Wat is MPG, waar is het geregeld en is het verplicht?*
- Werking van het instrument
  - Wat meet de bepalingmethode?
- Juridische aspecten
  - Kan er een hogere milieuprestatie worden geëist/gevraagd?
- MPG en circulair bouwen
  - In hoeverre sluit MPG aan bij circulair bouwen?
- Conclusies
  - Is de MPG klaar voor de toekomst van circulair bouwen?

Bouwbesluit

- Milieuprestatie Gebouwen:
  - Geeft aan hoeveel milieuschade wordt veroorzaakt door materialen en installaties die in een gebouw zijn gebruikt. Van het delven van grondstoffen voor de bouw tot en met de latere sloop en de verwijdering of hergebruik van restmateriaal.
- 2013: in Bouwbesluit 2012 (art. 5.8 en 5.9)
  - Toepassen Bepalingsmethode Milieuprestatie Gebouwen en GWW-werken, geen grenswaarde
- 2018: grenswaarde in art. 5.9
  - Art. 5.8: Een te bouwen bouwwerk is zodanig dat de belasting van het milieu door de in het bouwwerk toe te passen materialen wordt beperkt.
  - Art. 5.9: Norm voor beperkt aantal functies: woonfunctie (uitgezonderd woonwagens) en kantoorfunctie. Kantoorfunctie: uitzonderingen in lid 3 en 4.
  - De uitstoot van broeikasgassen en de uitputting van grondstoffen worden gekwantificeerd volgens de “Bepalingsmethode Milieuprestatie Gebouwen en GWW-werken”
  - Niet van toepassing bij verbouw (gedeeltelijk vernieuwen of veranderen of het vergroten van een bouwwerk)

Werking van het instrument

- Berekening dient te worden uitgevoerd conform de Bepalingsmethode Milieuprestatie Gebouwen en GWW-Werken van Stichting Bouwkwiteit.
- Ziet op de milieuprestatie van het gebouw of bouwwerk als geheel.
  - Is een milieugerichte levenscyclusanalyse (LCA): cradle to grave (!)
  - Invoer afmetingen gebouw, te gebruiken producten, materialen en hoeveelheden
  - Berekening van 11 milieueffecten van het gebouw, inclusief vervanging materialen tijdens de levensduur
  - Samenvoegen van de 11 milieueffecten leidt tot een schaduwprijs: de fictieve kosten om de milieueffecten ongedaan te maken
  - Verplicht gebruik van Nationale milieudatabase (<https://www.milieudatabase.nl>)
- Hoe lager de milieuprestatie, hoe duurzamer het materiaalgebruik.
- Norm: milieuprestatie van ten hoogste 1 (dat is: 1€ per m²).
Met opzet gekozen omdat huidige gangbare bouw hieraan kan voldoen.

Gevalideerde rekeninstrumenten voor berekening van de milieuprestatie van gebouwen en GWW-werken.

GWW -sector:

- DuboCalc (Rijkswaterstaat).

B&U-sector:

- GPR Gebouw en GPR Bouwbesluit (W/E adviseurs);
- DGBC-tool;
- MRPI MPG-software (MRPI).

Meer reken-tools:

<http://www.sbrcurnet.nl/producten/infobladen/reekentools-en-certificaten-voor-duurzaam-bouwen>

MILIEU-EFFECTCATEGORIE	EQUIVALENT EENHEID	MILIEU KENGETAL	1- Puntscore
Uitputting abiotische grondstoffen (exclusief fossiele energiedragers) – ADP	Sb eq	Grondstoffen	
Uitputting fossiele energiedragers – ADP	Sb eq		
Klimaatsverandering – GWP100 j.	CO2 eq	Emissies	
Aantasting ozonlaag – ODP	CFK-11 eq		
Fotochemische oxidantvorming – POCP	C2H4 eq		
Verzuring – AP	SO2 eq		
Vermesting – EP	PO4 eq		
Humane toxiciteit– HTP	1,4-DCB eq		
Zoetwater aquatische ecotoxiciteit – FAETP	1,4-DCB eq		
Mariene aquatische ecotoxiciteit - MAETP	1,4-DCB eq		
Terrestrische ecotoxiciteit – TETP	1,4-DCB eq		

Objectief:

- Wordt gebruikt als criterium in aanbestedingen
- Hulpmiddel in ontwerpproces (objectieve onderbouwing in programma van eisen)

Juridische aspecten I

- MPG: grenswaarde
  - Toets bij aanvraag omgevingsvergunning
  - Geen ambitieuze grenswaarde
  - Hogere ambities mogelijk?
  - Ja, voor particulieren/private partijen
  - Nee, voor bevoegd gezag/overheidsorganen
    - Uitputtende regelgeving Bouwbesluit 2012 (bijv. ABRvS 10-08-2011, ECLI:NL:RVS:2011:BR4628): dus geen zwaardere eisen in een bestemmingsplan
    - Art. 122 Woningwet: De gemeente mag geen privaatrechtelijke overeenkomsten sluiten ten aanzien van onderwerpen, waarin in het Bouwbesluit is voorzien.
      - Redenering: monopolypositie gemeente
      - Dus: wel op vrijwillige basis (bijv. covenant)

Juridische aspecten II

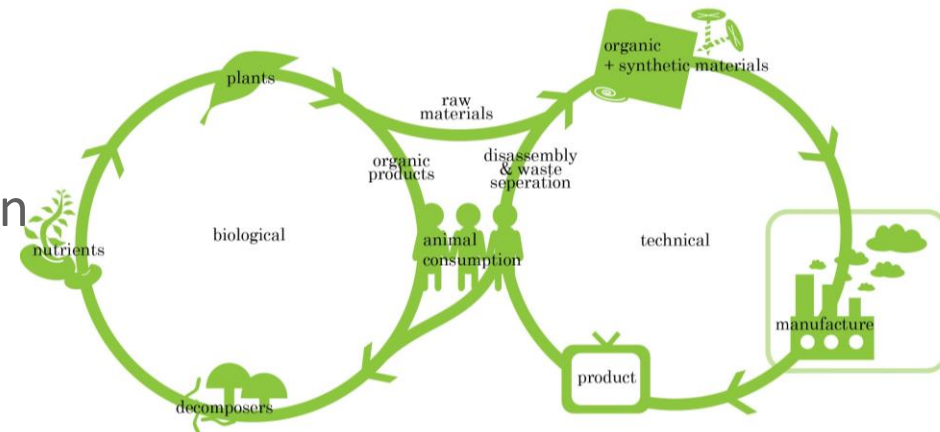
- In uitzonderlijke gevallen kan er worden afgeweken door het bevoegd gezag:
  - Experimenteer bepalingen (art. 7a Woningwet)
  - Mogelijk in het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet?
- Komend recht: Omgevingswet
  - Equivalent art. 122 Woningwet: art. 23.7 Omgevingswet
  - Zelfde norm in Besluit bouwwerken leefomgeving, ook alleen voor nieuwbouw
  - Verschil: gebiedsgerichte maatwerkregels mogelijk in omgevingsplan waarmee kan worden afgeweken (art. 4.166 van het Besluit bouwwerken leefomgeving)

MPG en circulair bouwen

- Cradle to Grave versus Cradle to Cradle (C2C)
- MPG: gradle tot grave
  - Voordeel: beoordelingssystematiek met LCA is objectief en eenvoudig inzetbaar in een aanbesteding
- MPG geschikt voor circulair (C2C)?

(E. de Valk en J. Quik, "[Eenduidig bepalen van circulariteit in de bouwsector. Milieuprestatie als uitgangspunt](#)", RIVM Briefrapport 2017-0128)

- Nee, alleen recycling-, hergebruik- en terugwinning
- Briefrapport: zeven onderwerpen gedefinieerd, die samen de basis vormen voor een LCA methode die circulariteit kan meenemen in milieueffectbeoordelingen. Dit zijn: Ontwerpstrategieën, levensduur, allocatie, milieueffectcategorieën, onzekerheid, multicycli en hoogwaardigheid.

- Aansluiten bij (Europese pilot) Product Environmental Footprint (PEF):
http://ec.europa.eu/environment/eusssd/smgp/policy_footprint.htm
- <https://www.grondstoffenscanner.nl/>

Grondstoffen
Scanner

Omgaan met onzekerheden

- Innovatievere materialen/onzekere materialen
  - onderzoek nodig om per niveau van onzekerheid duidelijke, geaccepteerde en controleerbare voorwaarden te ontwikkelen
- Kwantitatief inzicht in verandering van milieuprestatie van een (secundaire) grondstof over opeenvolgende levenscycli: mLCA?
- Bepalen mate van hoogwaardigheid van afvalverwerking en daarop sturen in ontwerp- en afvalfase

- Nog veel onderzoek nodig om de bepalingmethode circulair-proof te maken
- Belangrijk punt voor aanbesteden en contracteren is zekerheid

Conclusies

- MPG grenswaarde nog weinig ambitieus.
- Voor bevoegd gezag beperkt mogelijk om lagere grenswaarde af te dwingen.
- Omgevingswet: meer mogelijk, blijft uitzondering op de regel.
- MPG is nog niet geschikt voor circulair bouwen.
- Aanpassingen noodzakelijk waarmee niveau van huidige zekerheid wordt gehandhaafd.

De MPG is nog niet klaar voor de toekomst van circulair bouwen!

Vragen of verder van gedachten wisselen?

Neem contact op:

Koning B&G

Mr. A.Z.R. Koning

06-10764012

azrkoning@koning-omgevingsjurist.nl

Verwijzingen website en literatuur/rapporten

- Websites
  - Stichting Bouwkwaliiteit: <https://www.bouwkwaliiteit.nl/>
  - Nationale milieudatabase: <https://www.milieudatabase.nl/>
- Literatuur
  - M.N. Boeve, Bouwen in een circulaire stad, TO 2017/4
- Rapporten/brochures
  - W/E adviseurs, "[Bepaling van de milieuprestatie van te renoveren, of te transformeren, bestaande gebouwen. Addendum op de bepalingmethode milieuprestatie gebouwen en GWW-werken.](#)", Utrecht 2014
  - [Bepaling van de milieuprestaties van gebouwen en gww-werken \(MPG\) Geactualiseerde versie 2015](#)